ואלו מותרין פרק שני נדרים

כל שכן דסכירא ליה דלא מעייל גופיה לספיקא דהיכא דנדר ים כנזירות ספק לו הוי נזיר ולדידיה סכירא ליה דסתם נזירות להקל: **אימא סיפא.** דספק נזירות להקל: **המוליח מחכירו.** כהן דנטי לאפוקי מיניה עליו להכיח כהן על הנעלים להכיח ראיה דלאו בכור הוא: **ואסורים בגיזה ועבודה.** אע"פ דלא היה ודאי. אלמא ספק קדשים לחומרא ואסורין בגיזה ועבודה והיכי מצינן לאוקמה כרבי אליעזר והאמר רבי אליעזר לא הקדיש את הכור דספק קדשים לקולא: **אמאי קא מדמיט.** קדושת בכור הבאה מאליה לקדושת כור דע"י אדם קדושת בכור באה מאליה להכי ממתיר בגיזה ועבודה קדושת כור דעל ידי אדם לא הוי קדושה מספק: **הא קשיא.** דקתני [מ]סיפא דהא דספק נזירות להקל: **ספק מסקה.** לכל טומאת משקין קרי ספק משום דלית להו עיקר מן התורה לפי שלא מצינו טומאה למשקין בפירות מן התורה והאי דכתיב וכל משקה אשר יטמא בכל כלי יטמא (ויקרא יא) ההוא הכשר הוא: **ליטמא טמא.** לקבל טומאת לעצמן ודאי טמאין: **אבל לטמא אחרים טהורין.** ואי ר"א היא הא דאוקמא [ג]לרישא דספק נזירות כרבי אליעזר ומי אכירא ליה לליטמא טמא והתניא רבי אליעזר אומר אין טומאה למשקין כל עיקר מנא כו': **הניחא לשמואל.** לא קשיא דרבי אליעזר אדר' אליעזר אלא ודאי לא מיתוקמא הך ברייתא דספק נזירות להקל כר"ג: ע"א **אלא מי קשיא דרבי אליעזר הא קשיא ספק מסקין**[1] **ליטמא**[2]. **טומאה מסקין עצמן כו': הא ניחא לשמואל אבל טומאה עצמן יש בהן.** ניחא ליה נמי לרבי אליעזר דאמר כדבריו דר"מ דספק מסקין ליטמא טמא והכא בספק נזירות אמאי מיקל משום דקסבר לאו מצוה היא לקבל נזירות ואיש כי יפליא לידע דקאמר הלכך אית ליה ספק נזירות להקל: **אלא לרב דאמר דבן ממש.** דאין טומאה למשקין כל עיקר אמאי קאמר רבי אליעזר הכא ספק מסקין ליטמא טמא והכא סבירא ליה ספק נזירות להקל: **אלא הא רבי יהודה.** ברייתא דספק נזירות: **והא רבי שמעון.** מתניתין דקתני סתם נדרים להחמיר: **ומאלו שנגנב או שאבד.** ואין (ג) יודע אם היה שם מאה כור או לא: **אמר רבי יהודה לא מעייל איניש נפשיה לספיקא.** כגון הכא דכשנדר לא על דעתא דהכי נדר שאם נגנב הכרי דהוי ספק אם היה שם מאה כור שיהא נזיר באותה ספיקא: הא

אליעזר לא קשיא דאיכא למימר דרבי אליעזר ממיר נספק אפילו בדרבנן אבל כיון דאמרת דספק נזירות להקל רבי אליעזר היא עדיף דהוי קדושה הבאה בידי אדם היכי עדיפא טומאה דרבנן אע"פ שהיא באה מאליה מנזירות דאורייתא אע"פ שהיא באה בידי אדם. וכי תימא הא חזינן בהדיא דבקדושה הבאה בידי אדם אע"פ שהיא מדאורייתא מיקל ר"א בספיקיה דקתני לא הקדיש את הכור וכיון שכן אפילו כי לא מוקמינן הא דספק נזירות להקל כר"א קשיא דר"א אדרבי אליעזר איכא למימר דהוה מצינן לדמוי דהיינו טעמא דרבי אליעזר דאמר לא הקדיש את הכור משום דכור שמו עליו ולא קרו ליה אינשי חיה ולא בהמה זה ר"ל: **והלך ומלאו שנגנב או שאבד רבי יהודה מטיר.** משום דלא מסיק אדעתי' דלהוי נזיר עד שיתברר לו שיהא באותו כרי מאה כור: **טעמא דאין מכירין הא מכירין אסורין.** אלי דמקשה מדיוקא דסיפא ולא פריך מגופא דרישא דקתני סתם תרומה ביהודה אסורה אלמא ספיקא לחומרא משום דאיכא לדחויי דרישא היינו טעמא משום דאנשי יהודה ממון שהיו יותר רגילין בתרומת הלשכה לתרומת הגורן לא קרו לה תרומה אלא בתרומת הלשכה נדרי אבל דיוקא דסיפא קשיא דמדייהיב טעמא בהתירא דגליל לפי שאין מכירין משמע הא מכירין זו חז אסורין דספיקא לחומרא: **ואילו על סאקו לא מצי מגלה.** לפי שצריך לגלה על הבאת קרבנותיו ולא מצי לאתויינהו דלמא לא הוי נזיר ומיימי מולין בעזרה. וכי תימא הכי דחבטאת בגליל אפילו במקום שהן מכירין מ"מ דחוקים שהן כמו ספק ואפ"ה אסורים:

כל שכן גופיה לא מעייל לספיקא. הלכך ממתיתין דסתם[3] נזירות להקל רבי אליעזר: **אחד בכור אדם ואחד בכור בהמה.** כגון שילדה זכר ונקבה ואין ידוע מי זה הוליד ראשון: **וכני עלה אסורין בגיזה ובעבודה.** סיפא דמתניתין גופה דספק נזירות להקל היא. והכי פריך בגמרא מי לא מוקמינן לה כר"א לא קשיא דרישא דספק נזירות להקל משום דגופו לא מעייל אינש לספיקא וסיפא דספק בכורות כיון דממונא הוא אמרינן דמעייל אינש ממונא לספיקא אלא לדידן דלא שני לך בין גופו לממונו קשיא: **אמאי קמדמיט קדושה הבאה מאליה לקדושה הבאה בידי אדם.** משום דבקדושה הבאה בידי אדם הוא דאיכא למימר דהאי גברא לא גמר לעיולי נפשיה וממוניה לספיקא אבל בקדושה הבאה בידי שמים ליכא למימר הכי דאתו בידיה הוא: **ספק מסקין.** כגון שהוציא טומאה ידו לבין המסקין ואין ידוע אם נגע בהן: **ליטמא טמא.** כלומר לטומאת עצמן אזלינן לחומרא אבל לא לטמא אחרים. איכא נוסחי דגרסי הכא דברי ר"מ וכן היה ר"א אומר כדבריו ומוסקפתא היא במסכת טהרות[4] ואיכא מאן דלא גרים ליה דלמה ליה לאתוויי[5] ממתניתא והא[6] דקתני מתניתין דספק נזירות להקל היא דקתני[7] ספק מסקין ליטמא טמא לטמא אחרים טהור ואפשר דגרסינן ליה ועדיפא ליה לאקשויי ממתניתא משום דמפרשא בהדיא דר"מ ס"ל דספק מסקין ליטמא טמא: **אין טומאה למסקין כל עיקר.** מדאורייתא: **על איל קמצא.** חגב שמא איל: **דכן.** טהור וכשר לאכילה: **ועל מסקה כי מטבחיא דכן.** דכיון דטומאת מסקין מדרבנן במסקה כי מטבחיא לא גזרו שלא להרבות טומאה בעזרה. וכיון דטומאת מסקין מדרבנן היכי ממתיינן בספקייהו: **הא ניחא לשמואל דאמר דכן מלטמא אחרים אבל טומאה עצמן יש בהן.** ניחא דמשום דטומאת עצמן מדאורייתא אזלינן בספקייהו לחומרא: **אלא למאן דאמר דכן ממש.** דאפילו טומאת עצמן מדרבנן: **מאי איכא למימר.** הוה לן למיחל בספקייהו לקולא. וכי תימא אם כן אפילו לא מוקמינן הא דספק נזירות להקל כר"א היכי ניחא הא אכתי קשיא דרבי אליעזר אדרבי אליעזר דהא אמר בהדיא דטומאת מסקין מדרבנן כדקתני אין טומאה למסקין כל עיקר ואפילו הכי אזיל בספקייהו לחומרא כדקתני וכן היה רבי אליעזר אומר כדבריו עלה דההיא דספק מסקין ליטמא טמא יש לומר דהכי פריך בשלמא אי הך דספק נזירות להקל לא מיתוקמא כרבי אליעזר היא עדיף דהוי קדושה הבאה בידי אדם מע"פ שהיא מדאורייתא אע"פ שהיא בא בידי אדם. וכי תימא הא חזינן בהדיא דבקדושה הבאה בידי אדם אע"פ שהיא מדאורייתא מיקל ר"א בספיקיה דקתני לא הקדיש את הכור וכיון שכן אפילו כי לא מוקמינן הא דספק נזירות להקל כר"א קשיא דר"א אדרבי אליעזר איכא למימר דהוה מצינן לדמוי דהיינו טעמא דרבי אליעזר דאמר לא הקדיש את הכור משום דכור שמו עליו ולא קרו ליה אינשי חיה ולא בהמה זה ר"ל: **והלך ומלאו שנגנב או שאבד רבי יהודה מטיר.** משום דלא מסיק אדעתי' דלהוי נזיר עד שיתברר לו שיהא באותו כרי מאה כור: **טעמא דאין מכירין הא מכירין אסורין.** אלי דמקשה מדיוקא דסיפא ולא פריך מגופא דרישא דקתני סתם תרומה ביהודה אסורה אלמא ספיקא לחומרא משום דאיכא לדחויי דרישא היינו טעמא משום דאנשי יהודה ממון שהיו יותר רגילין בתרומת הלשכה לתרומת הגורן לא קרו לה תרומה אלא בתרומת הלשכה נדרי אבל דיוקא דסיפא קשיא דמדייהיב טעמא בהתירא דגליל לפי שאין מכירין משמע הא מכירין זו חז אסורין דספיקא לחומרא: **ואילו על סאקו לא מצי מגלה.** לפי שצריך לגלה על הבאת קרבנותיו ולא מצי לאתויינהו דלמא לא הוי נזיר ומיימי מולין בעזרה. וכי תימא הכי דחבטאת בגליל אפילו במקום שהן מכירין מ"מ דחוקים שהן כמו ספק ואפ"ה אסורים:

עין משפט נר מצוה

כבורים הלכה יט [כ]
ופי"ב שם הלכה יט [כ]
ופי"ד מהלכות כבורים הלכה ז [ופי"ה הלי כ] סמג עשין ריח וסימן קמא וסי' קמד טוש"ע יי"ד סי' שה סעיף יג [כ כה] וסימן שטו סעיף ג [וסי' שכח סעי' ג] וסי' שיח וסי' שכא סעיף י [יג נח]:
מג ב מיי' פ"ח מהלכות מעילה הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סי' שטו סעיף ג:
מד ג מיי' פי"ב מהלכות מאכלות אסורות הטיתאה הלכי ז:
מה ד מיי' פ"ב מהלכי טומאת הלכה טו:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ע"א אלא וכו' ליטמא טמא טומאת: (ב) ר"ה ומאלו וכו' ואין ידוע אם היה:

תוספות

ור"ש אומר. דמעייל נפשיה לספיק' ופ"ת היכי מייתי קרבנו והלא תולין בעזרה היא דשמא אין בכרי מאה כור ואין הנדר חל וי"ל שיודע על תנאי אם יש בו מאה כור הריני נזיר ואם לאו הריני נזיר נדבה אלמא לר"ש מעייל נפשיה לספיקא ומתניתין דסתם נדרים להחמיר מיתוקמא כר"ש ופ"ת והלא לרבי שמעון לא הוי נזיר ודאי אלא הוי נזיר ומספק לא יביא קרבן נזיר דמשמע דיקור ויביאה אבל הכא הנדר אינו נדר ודאי דשמא אין בכרי מאה כור [וא"ת] א"כ מה תדמה הא דרבי שמעון לנדר דמתני' דמתניתין הנדר ודאי וכאן הנדר ספק וי"ל דה"ק ורבי שמעון אוסר אלמא אפילו בנדר ספק מספק נזיל לחומרא כ"ש ממתניתין שהנדר הוי ודאי נדר שתוספרן מומר משמעות: **טעמא דאין מכירין הא מכירין אסורין.** תימה [מרשב"ם] דמילתא הוי מני למיפרך דקתני בהדיא סתם תרומה ביהודה אסורה אלא שום דיוק וי"ל דסתם תרומה ביהודה הוי כמו ודאי כיון שהם מעורבים כ"כ לירושלים פשטא דעתא לאסור אבל בגליל אפילו במקום שהן מכירין מ"מ דחוקים שהן כמו ספק ואפ"ה אסורים:

מוסף רש"י

ספק בבורות. כגון בהמה שילדה ואין ידוע אם בכרה בכר אם לא (ב"מ ז:). אחד בכורי אדם. כגון שהפילה אמו לפניו ספק דכר הפומר נבכורות ספק רוח הפילה והבא אחריו בכור (שם). בין בטמאה. כגון פטר חמור (שם). המוציא מחברו עליו הראיה. קס"ד אם כיר ישראל הן הוי כהן מוליא מחבירו עליו הראיה, ואם תקפה כהן ושתיק ישראל והבר נוטל הוי קמצא. מין חגב שמו איל קמצא, דכן. שהוא טהור וכשר לאכילה, ועל משקין בית מטבחיא. אל בית המטבחיים שבעזרה, כגון הדם והמים שהם דבק. שאינן מקבלין טומאה, אלמא טומאת מסקין דרבנן ומהכי לא גזרו משום הפסד קדשים, דאי לאוריתא הויי מלו דבנן לבטלינהו (שם). הניחא. הא דאמרת לר"ש יש לכן טומאה, לשמואל. אלמא מאי דכן דיוקא בן יוחנן דלמטמא אחרים קאמר אבל טומאת עצמן יש בהן, מלמד שהרבי דהאמר דר"ש לטמא אחרים קאמר, דהא מעצומו דיוסף בן יוחנן מבית מגלה אלא לרב דאמר דכן ממש. קאמר יוסף בן יוחנן, ואפילו מטומאת עצמן, על כרחן ר"ש נמי מטומאת עצמן קאמר (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com